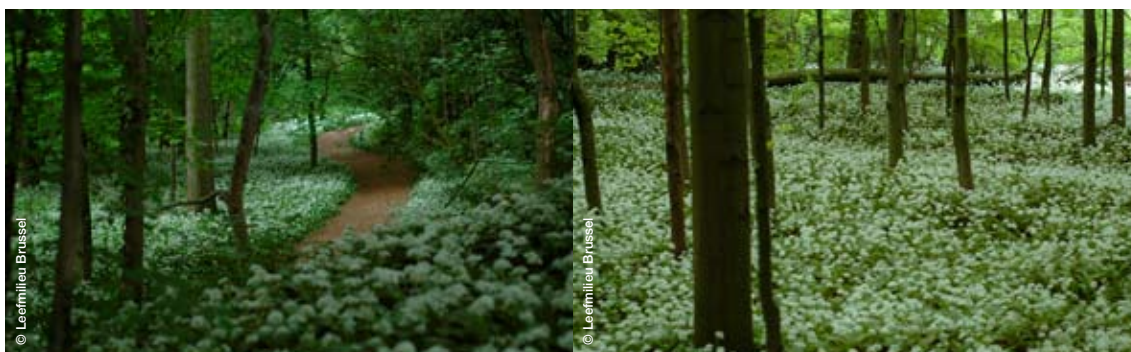

HET DIELEGEMBOS

Een van de schakels van het gewestelijk Koning Boudewijnpark

Samen met het Laarbeek- en het Poelbos vormt het Dielegembos – langs de Bonaventurestraat – een merkwaardige woudzone van meer dan 50 hectare, aan de noordwestelijke rand van Brussel.

EEN VLEUGJE GESCHIEDENIS

De buurt van het Dielegembos werd al heel vroeg in de geschiedenis bewoond. Daarvan getuigen de neolithische en romeinse resten die tijdens diverse campagnes werden opgegraven.

Het oudste Brusselse klooster lag hier, eerst meer naar het oosten in een landbouwgebied. In de twaalfde eeuw verhuisden de monniken naar de heuvel van de 'mons diligensis', een totaal onbewoond gebied waarvan ze de naam overnamen. De abdij van Dielegem behoorde tot de orde van de premonstranzers (norbertijnen) en kreeg de bescherming van de hertog van Lotharingen. Dankzij de hertog genoot het van de gulheid van verschillende machtige heren. Het resultaat? De abdij werd rijk, breidde haar territorium uit, bouwde een hoge omheining en omringde zich met boerderijen, weilanden, moestuinen, visvijvers, een molen en steengroeven.

De ondergrond van de Dielegemse heuvel bestaat immers uit lagen gemakkelijk ontginbare kalksteen. De abdij gebruikte die in de eerste plaats voor de eigen gebouwen, maar ontdekte dat het ook een aanzienlijke bron van inkomsten was. De kalksteen werd vervoerd naar een aantal werven in Brussel, zoals de stadswallen, het Koudenbergpaleis, en de Sint-Michielskathedraal, maar ook naar Mechelen.

Toen de steenlagen in de achttiende eeuw volledig ontgonnen waren, verdwenen de steengroeven. Uitgegraven, omgewoeld en met hier en daar nog steenresten, was het terrein niet geschikt voor landbouw. Om er toch nog winst uit te halen, beslisten de monniken om er bomen te planten, zoals dat ook gebeurde met de voormalige steengroeven van Laarbeek en Poelbos.

De abdij van Dielegem overleefde de Franse Revolutie niet. De gebouwen werden nagenoeg volledig verwoest, met uitzondering van het paleis van de abt. Dat gebruikt de gemeente Jette nu als museum en voor recepties. De gronden zelf werden verkocht, net zoals de bossen (die in die periode de namen Elsenbos en Heymbos droegen). Nicolas Bonaventure, burgemeester van Jette en baron onder Napoleon, was een van de eigenaars. Hij maakte van de brede hoofdweg van het bos, die nu nog herkenbaar is, de belangrijkste toegangsweg tot zijn domein. Die begon aan het voorplein van zijn kasteel en liep over een heuveltje met een triomfboog. Toen de congregatie van de Dames van het Heilig Hart eigenaar werd van het domein, haastten de zusters zich om dit symbool van aardse waarden te slopen en te vervangen door een kapelletje met kruisbeeld.

De gemeente Jette kocht het 'Bos van het Heilig Hart' terug in 1952 omdat de congregatie niet langer voldoende middelen had om het te onderhouden. Het werd herdoopt tot 'Bos van Dielegem' en werd in 1977 geïntegreerd in het groots project voor een gewestpark met het Laarbeekbos, het Poelbos, de vijvers van Jette en Ganshoren en een nieuw aan te leggen park, het toekomstige Koning Boudewijnpark.

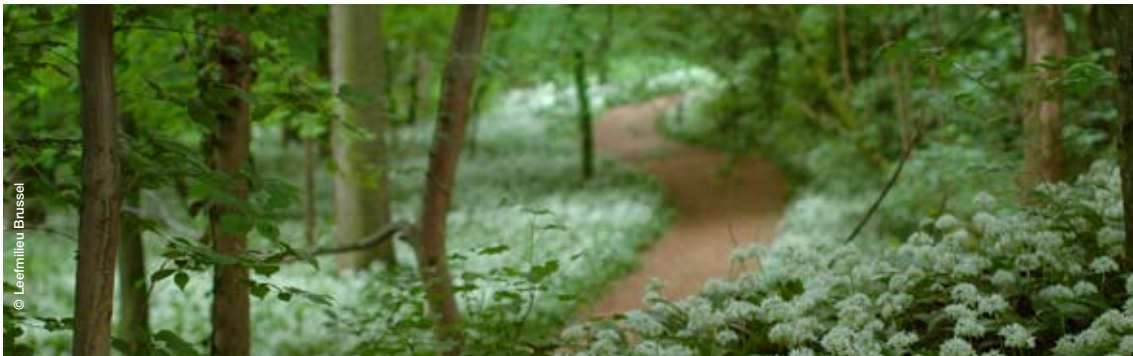

ALGEMENE BESCHRIJVING : BEBOST ERFGOED

In het laagst gelegen deel van het Dielegembos, waar een bron stroomt, vormen zich drassige zones. Elzen, essen, wilgen en populieren, het typische bosbestand voor dit type van milieu, overheersen het noordoosten van het bos.

Vanaf de Nicolas Bonaventurestraat trekt de belangrijkste dreef nog een rechtlijnig perspectief tot aan de heuvel met het oude kruisbeeld. Vandaar slingert een aantal wandelpaden zich door de bomen. Ze leiden de wandelaar door een doolhof van boomstammen en struiken, met onder meer een groot aantal hazelaars. Een mooie verzameling beuken domineert de rest van het bos, met ook enkele essen, platanen, eiken en jonge olmen. Dankzij de rijke humus, de aanwezigheid van kalk in de grond (op verschillende plaatsen komen nog resten van de vroeger ontgonnen kalksteenbanken aan de oppervlakte) en een hoge vochtigheidsgraad, bloeien er in de lente tapijten vol daslook. Je vindt er ook heksenkruid, gevlekte aronskelk, klimop, boszegge, de bontgekleurde Salomonszegel, de grote paardenstaart, enz. Stuk voor stuk planten die typisch zijn voor kalkrijke gronden.

Aan de rand van het bos dienen twee grote sierweiden, eigendom van de gemeente Jette, als speelruimte voor kinderen, in de eerste plaats voor de jeugdbewegingen. Honden mogen er ook vrij rondlopen. Deze weiden grenzen aan de sportterreinen die de groene zone voltooien.

OPMERKELIJKE FAUNA EN FLORA

Het Dielegembos vormt samen met het Poelbos, het Laarbeekbos, een deel van het Koning Boudewijnpark en de vijvers van Jette en Ganshoren, een speciale beschermingszone 'Natura 2000'. Dit beboste complex vormt in feite een geheel van essentiële voedergebieden voor de twaalf soorten vleermuizen. De holle of dode bomen in het bos gebruiken ze als schuilplaats.

De parkietenpopulatie in het Dielegembos is zeer omvangrijk. Er zijn halsbandparkieten zoals in veel andere groene ruimten in Brussel, maar ook koningsparkieten. Die zijn groter dan de halsbandparkieten en vormen de derde variëteit die zich in Brussel vestigde. Hun aantallen worden steeds groter. Daarom wordt hun aangroei van nabij gevolgd om zo hun eventuele impact op de inheemse vogelsoorten te meten. Op dit ogenblik zijn nog geen nadelige gevolgen vastgesteld.

Tegen alle verwachtingen in is de mooiste boom van het Dielegembos een meer dan honderd jaar oude olm. Deze boom bleef gelukkig gespaard van de gevreesde ziekte die deze soort al enkele tientallen jaren bedreigt en de aantallen decimeert.

HOE HET WORDT BEHEERD

Omdat het domein deel uitmaakt van een beschermingszone 'Natura 2000', worden de holle en dode bomen in het Dielegembos die als schuilplaats kunnen dienen voor vleermuizen, geïnventariseerd, gemerkt, in kaart gebracht en beschreven. Zolang ze geen gevaar opleveren voor de wandelaars, worden ze ook behouden. Nu blijkt dat de parkieten en eekhoorns ze ook gebruiken.

Het beheer van het gebied door de teams van Bos en Woud van Leefmilieu Brussel – BIM gebeurt op volstrekt traditionele manier: onderhoud van wegen en meubilair en veiligheidskap van bomen. Daarnaast heeft het beheer als doel om de ontwikkeling van de typische biodiversiteit van een bosmilieu te stimuleren. Het Dielegembos is geen bebost terrein dat is omgevormd tot een park, het moet zijn bosstatuut behouden. Daarom worden dood hout en takensnoei ter plaatse gelaten. Dat bevordert de groei van paddenstoelen, mossen, houtetende insecten, vogels en andere kleine zoogdieren. Een ander voorbeeld van de aanpak? De heuvel met het oude kruisbeeld is sterk geërodeerd door kinderen die er al spelend afglijden, en wordt nu opnieuw aangeplant met struiken, bramen, enz. Zo krijgt hij zijn oorspronkelijke uitzicht van onderhoud terug. De beplanting remt de erosie af die nefast is voor de bomen die er hun wortels hebben.

BIJZONDERE MONUMENTEN EN BEELDHOUWERKEN

MONUMENTEN

Het kruisbeeld

Op een heuveltje met essen staat een kapelletje met een kruisbeeld er bovenop dat eraan herinnert dat dit gebied ooit eigendom was van de congregatie van de Dames van het Heilig Hart.

De Leo XIII-bron

In 1843 bracht Mgr. Pecci, als jonge apostolische nuntius in Brussel, een bezoek aan de congregatie van de Dames van het Heilig Hart. Hij maakte een wandeling door het bos en dronk van de bron die niet ver van de ingang aan de hoek van de Abdij van Dielegemstraat en Liebrechtlaan ontspringt. Vijfendertig jaar later werd de nuntius paus onder de naam Leo XIII. Als herinnering aan zijn bezoek gaven de zusters de naam van de beroemde kerkvoogd aan de bron. Om veiligheidsredenen is de bron nu afgesloten, maar ze stroomt nog altijd en het water vloeit onder het beton door.

GROENE RUIMTEN IN DE BUURT

Ten noorden: het laagland van Liebrecht-Heymbosch en de Jan Palfynsquare.

Ten oosten: de Clementinasquare, het Sobieskypark en de Koloniale Tuin.

Ten westen: het Laarbeekbos.

Ten zuiden: het Koning Boudewijnpark en het Jeugdperk.

Ten zuidwesten: het Poelbos, de vijvers van Jette en Ganshoren.

Oppervlakte: 11,70 hectare.

Typologie: bos.

Eigenaar: Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Beheer: Leefmilieu Brussel – BIM.

Klassering: de site is sinds 19 april 1977 geklasseerd door de dienst voor Monumenten en Landschappen. Het bos is ook erkend als speciaal beschermingsgebied 'Natura 2000'.

PRAKTISCHE INFORMATIE

OPENINGSUREN

Het Dielegembos is altijd toegankelijk. De Boswet is er van kracht. Alleen voetgangers en fietsers mogen in het bos komen en daar alleen op de aangelegde paden. Honden moeten altijd aan de leiband.

De derde brigade van de afdeling Bos en Woud van Leefmilieu Brussel – BIM verzorgt het toezicht.

INFORMATIE TER PLAATSE

Hebt u een vraag? Wilt u een probleem signaleren? Spreek dan een van de boswachters aan.

In noodgevallen: de dienst voor bostoezicht op 0497/59 94 37 of

Leefmilieu Brussel – BIM: 02/775 75 75, info@leefmilieubrussel.be of de politie van Jette op 02/412 68 06.

UITRUSTING

Informatieborden, zitbanken, vuilnisbakken, picknicktafel.

INGANGEN

De ingangen tot het Dielegembos in Jette liggen aan de Heymboschlaan, de Bonaventurestraat en de hoek van de Hendrik Liebrechtlaan met de Abdij van Dielegemstraat.

TOEGANKELIJKHEID VOOR PERSONEN MET BEPERKTE MOBILITEIT

De ingangen aan de Bonaventurestraat en de hoek van Liebrechtlaan en Abdij van Dielegemstraat leiden naar de lanen waar personen met beperkte mobiliteit zich gemakkelijk kunnen verplaatsen. Maar het volledige noordelijke deel van het bos is heel ongelijk en het is erg moeilijk, en soms zelfs onmogelijk, om daar met een rolstoel te rijden.

OPENBAAR VERVOER

Tussen 2007 en 2009 voert de MIVB een grote herstructurering door van haar netwerk om de mobiliteit in Brussel te verbeteren. Tijdens deze periode gebeuren er ingrijpende veranderingen aan de lijnen. Wij vragen u naar de website van de [MIVB](#) te surfen om te weten welke lijnen van het openbaar vervoer dit bos aandoen.

Trein: station van Jette

MEER INFORMATIE

- Meer informatie over [het architecturale patrimonium van het Gewest](#).
- Meer informatie over [het groene en blauwe netwerk](#).
- Meer informatie over [Natura 2000](#).

